

Deze tekst is onderdeel van de Openbare Review die in oktober 2023 door het Nationaal Archief georganiseerd wordt voor modules 3-8 van het DUTO-raamwerk. Deze module sluit aan op de generieke module (module 3) en moet gezamenlijk met die module toegepast worden. Het is daarnaast raadzaam om de inleiding op het DUTO-raamwerk en de toelichting op het gebruik van modules 3-8 eerst te lezen, om modules 3-8 in hun context te kunnen plaatsen. Voor meer informatie: www.nationaalarchief.nl/duto-raamwerk

1 Module 8: DUTO-proces Ter beschikking stellen

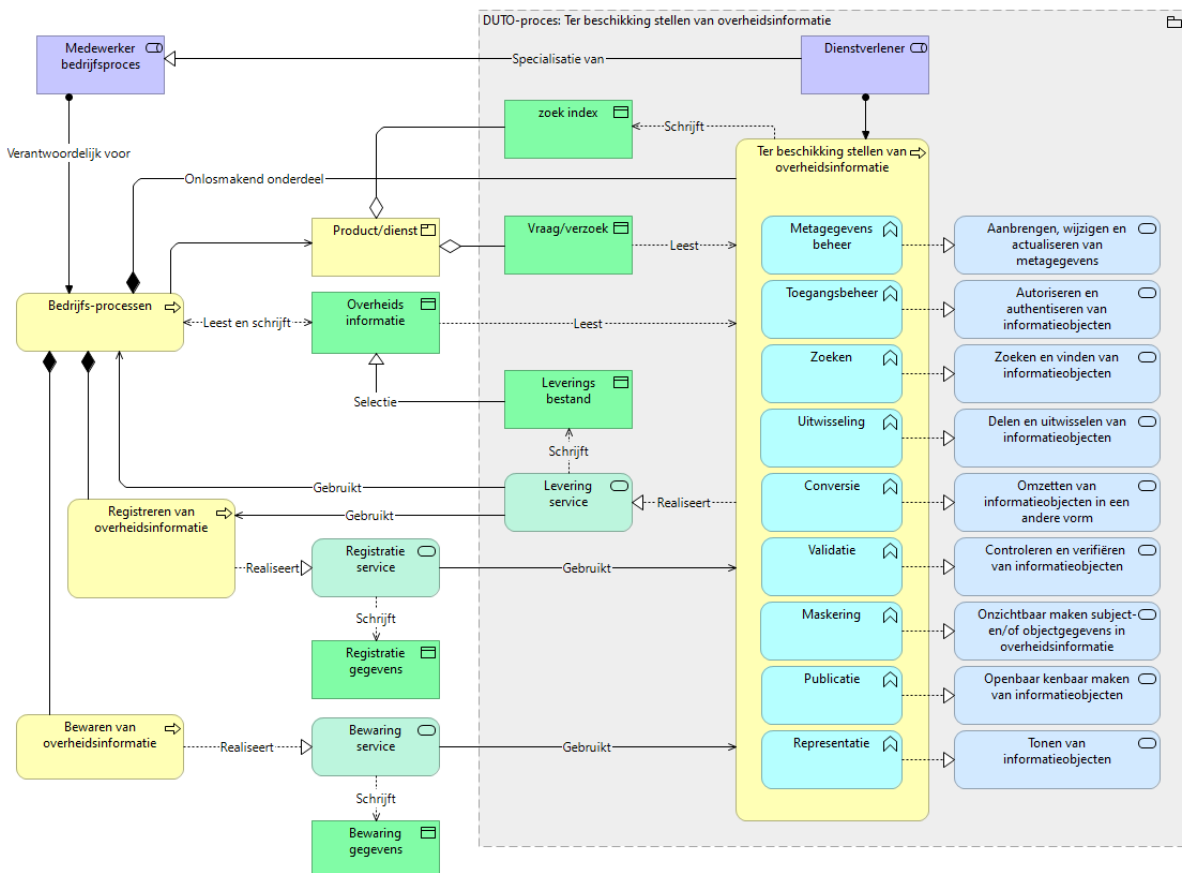
2 Definitie

3 Het DUTO-proces ter beschikking stellen gaat over de activiteiten die nodig zijn om
4 overheidsinformatie te leveren aan primaire en secundaire gebruikers ten behoeve van
5 (her)gebruik.

6 Procesbeschrijving

7 Het DUTO-proces "ter beschikking stellen" hangt samen met andere DUTO-processen.
8 Het wordt voorafgegaan door registratie (informatie moet geregistreerd zijn om
9 beschikbaar gesteld te kunnen worden). Het kan nodig zijn om informatie eerst te
10 migreren (bijvoorbeeld naar een publicatieplatform van een organisatie – denk aan een
11 website). Samenhang met het proces bewaren is nodig om informatie door de tijd heen
12 beschikbaar te houden. En het beschikbaar zijn van informatie duurt tot het moment
13 waarop die informatie vernietigd is, een uitvloeisel van het proces vernietigen.

14 **Plaat 8.1: Het DUTO-proces Ter beschikking stellen**

15

16 Een goede inrichting van het proces van ter beschikking stellen van informatie is
17 noodzakelijk om gebruikers kennis te kunnen laten nemen van de informatie waartoe zij
18 gerechtigd zijn om deze in te zien. Bijvoorbeeld informatie die openbaar gemaakt wordt

19 in het kader van de Woo of de Archiefwet. Ter beschikking stellen van informatie dient in
20 alle redelijkheid te gebeuren en op een manier die aansluit op de verwachtingen die
21 gebruikers hebben. Informatie wordt idealiter proactief beschikbaar besteld, wat
22 bijdraagt aan een transparante overheid. Waar informatie op verzoek beschikbaar wordt
23 gesteld, worden gebruikers redelijkerwijs niet geconfronteerd met barrières, zoals (hoge)
24 kosten of lange doorlooptijden. Door een proactieve benadering en het wegnemen van
25 barrières bij het ter beschikking stellen van informatie kan worden voldaan aan wet- en
26 regelgeving (denk aan het binnen de gestelde termijnen beantwoorden van Woo- of
27 informatieverzoeken of aan hergebruik van informatie in het kader van de Wet
28 hergebruik overheidsinformatie) en kan worden bijgedragen aan de effectieve en
29 efficiënte uitvoering van taken.

30 Informatie kan beschikbaar gesteld worden voor verschillende doelen en, deels daarmee
31 samenhangen, in verschillende vormen. Zo kan informatie in de vorm van Linked Data
32 beschikbaar worden gesteld, als het doel is om informatie uit verschillende collecties aan
33 elkaar te kunnen relateren. En informatie die door machines gelezen gaat worden, wordt
34 op een andere manier beschikbaar gesteld dan informatie die door mensen gelezen gaat
35 worden.

36 De locatie van de overheidsinformatie die ter beschikking gesteld wordt, hangt af van de
37 inrichting van het DUTO-proces 'registreren'. Afhankelijk van het gekozen
38 implementatiepatroon (-> **link** naar generiek deel), kunnen informatieobjecten in één of
39 meerdere voorzieningen staan. Informatie kan zich bijvoorbeeld bevinden in een
40 specifieke voorziening (zoals een vakapplicatie) of in een generieke voorziening zoals een
41 documentmanagementsysteem (DMS). Zoals gezegd kan het nodig zijn om informatie
42 voorafgaand aan het ter beschikking stellen te migreren naar een andere locatie.

43 **Functies**

44 Ter beschikking stellen wordt gerealiseerd door negen DUTO-functies die hieronder nader
45 worden toegelicht in de context van dit DUTO-proces. De volgorde die hierbij wordt
46 aangehouden, is niet dwingend.

47 1. Conversie

48 Het kan nodig zijn om informatie te converteren naar een formaat dat beter
49 aansluit bij het beoogde gebruik. Zo kunnen afbeeldingen beschikbaar gesteld
50 worden in een minder zwaar formaat dan wat wordt gebruikt voor preservatie,
51 om deze afbeeldingen sneller te kunnen weergeven of downloaden.

52 53 2. Maskering

54 Het kan nodig zijn om (delen van) informatieobjecten niet beschikbaar te stellen,
55 bijvoorbeeld op grond van een beperking die wordt gesteld vanuit de Woo. Deze
56 informatie wordt dan onzichtbaar gemaakt (gelakt), maar zorgt er wel voor dat de
57 overige informatie wel beschikbaar kan worden gesteld. Waar (delen van)
58 informatieobjecten gemaskeerd worden, is het nodig om hierover transparant te
59 zijn en duidelijk te maken aan de ontvanger wat er wel en wat er niet ter
60 beschikking gesteld wordt, en waarom.

61 62 3. Metagegevensbeheer

63 Metagegevens die gebruikt kunnen worden voor het proces van ter beschikking
64 stellen, kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op het onderwerp, trefwoorden,
65 de archiefvormer en mogelijke andere betrokkenen, of mogelijke
66 gebruikbeperkingen (zoals auteursrecht). Met behulp van deze gegevens kunnen
67 informatieobjecten gevonden en geïnterpreteerd worden.
68

- 69 4. Publicatie
70 Informatieobjecten die beschikbaar worden gesteld, dienen openbaar gemaakt te
71 worden. Dat wil zeggen dat de objecten op een locatie worden neergezet die kan
72 worden benaderd door de gebruikers die daartoe de rechten hebben, inclusief
73 crawlers van zoekmachines die de informatieobjecten opnemen in zoekindexen.
74 Informatieobjecten zijn daarbij volledig en juist en voorzien van de nodige
75 metagegevens.
76
- 77 5. Representatie
78 Beschikbaar gestelde informatieobjecten moeten kunnen worden weergegeven,
79 bijvoorbeeld door middel van een viewer. Als een viewer niet voorziet in een
80 weergavefunctie voor bepaalde bestandsformaten, dan kan het alternatief zijn om
81 een download beschikbaar te stellen met daarbij een aanbeveling voor te
82 gebruiken software waarmee het betreffende bestand kan worden weergegeven.
83
- 84 6. Toegangsbeheer
85 Degenen die binnen de organisatie verantwoordelijk zijn voor het ter beschikking
86 stellen van informatieobjecten, moeten de daarvoor benodigde rechten hebben. En
87 andersom moeten degenen die binnen het proces van ter beschikking stellen geen
88 verantwoordelijkheden hebben, daartoe ook geen rechten hebben. Bevoegdheden
89 moeten op organisatorisch niveau (in een autorisatiematrix) en binnen applicaties
90 (op basis van permissies) goed geregeld zijn.
91
- 92 7. Uitwisseling
93 Informatieobjecten (of metagegevens over informatieobjecten) kunnen worden
94 gedeeld op een publicatieplatform (zoals een website of een portal), of tussen
95 informatiesystemen onderling (binnen of buiten de eigen organisatie). Zodat
96 beoogde gebruikers hierover kunnen beschikken.
97
- 98 8. Validatie
99 Het is nodig om de informatieobjecten die ter beschikking gesteld gaan worden,
100 goed te controleren. Bijvoorbeeld op leesbaarheid of volledigheid.
101
- 102 9. Zoeken
103 Gebruikers moeten kunnen zoeken naar in beschikbaar gestelde informatie. Het is
104 daarom nodig om in een zoekfunctie te voorzien waarmee gebruikers op basis van
105 metagegevens en -indien mogelijk – full tekst kunnen zoeken naar de informatie
106 die zij nodig hebben.

107 **Overwegingen bij implementatie**

108 Bij het toepassen van randvoorwaarden en modeleisen voor het DUTO-proces Ter
109 beschikking stellen kiezen organisaties een passend **<link naar generieke module>**
110 **niveau van maatregelen</link>**. Deze keuze is gebaseerd op een organisatie-
111 specifieke risicoanalyse en verschilt per toepassing. Verder kan het gekozen <link>
112 implementatiepatroon</link> een rol spelen bij het vormgeven van dit DUTO-proces.

113 **Randvoorwaarden**

114 De generieke randvoorwaarden (>> **link**) zijn van toepassing op het proces. Daarnaast
115 zijn er de volgende aanvullende of specifieke randvoorwaarden:

- 116 • Er is een intern en/of extern platform waarop informatie ter beschikking wordt
117 gesteld.

- 118 • Er is beleid ten aanzien van de kwaliteit van informatie (en onderliggende
 119 gegevens) die beschikbaar worden gesteld.
 120 • Er is beleid ten aanzien van het gebruik van Persistent Identifiers (PIDs) waarin
 121 gedefinieerd staat hoe deze worden gevormd, worden beheerd en hoe de
 122 functionaliteit kan worden gewaarborgd.

123 **Modeleisen**

124 In de kolom "MoSCoW" is een weging op basis van de MoSCoW-methodiek (Must have,
 125 Should have, Could have, Won't have) toegekend. Deze weging is bedoeld ter referentie.
 126 Zie de <link>gebruiksaanwijzing bij het ontwerpstelsel voor meer informatie over de
 127 toepassing van de MoSCoW-prioritering.

#	Eis	Functie	MoSCoW	Bronvermelding
T01	De oplossing biedt een mogelijkheid om informatieobjecten te converteren naar een formaat dat (beter) geschikt is voor beschikbaarstelling	Conversie	M	NEN-ISO 16175-1:2020 R2.2.1
T02	De oplossing creëert en onderhoudt gegevens waarmee toegang tot en gebruik van informatieobjecten en metagegevens wordt gedocumenteerd	Metagegevens-beheer	M	NEN-ISO 16175-1:2020 R4.2.3
T03	De oplossing kan mechanismen ondersteunen waarmee informatieobjecten Digitoegankelijk beschikbaar worden gesteld conform het Besluit digitale toegankelijkheid overheid.	Representatie	M	Besluit digitale toegankelijkheid overheid
T04	Het is mogelijk om informatieobjecten op te halen en in een leesbaar formaat weer te geven.	Representatie	M	NEN-ISO 16175-1:2020 R4.1.2
T05	De oplossing kan informatieobjecten weergeven door middel van rendering en viewing	Representatie	M	NEN-ISO 16175-1:2020 R2.2.7
T06	De oplossing past beveiligings- en toegangsbeperkingen toe conform de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) , om te bewerkstelligen dat gebruikers toegang krijgen tot de informatieobjecten en metagegevens, in overeenstemming met hun rechten.	Toegangs-beheer	M	NEN-ISO 16175-1:2020 R4.2.1

#	Eis	Functie	MoSCoW	Bronvermelding
T07	De oplossing past beveiligings- en toegangsbeperkingen toe conform de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid), om de inhoud van informatieobjecten en metagegevens te beschermen tegen toegang, wijziging of vernietiging door onbevoegden.	Toegangsbeheer	M	NEN-ISO 16175-1:2020 R4.2.1
T08	De oplossing biedt de mogelijkheid tot integratie en interoperabiliteit met andere informatiesystemen die over de passende functionaliteit beschikken voor het beschikbaar stellen van informatieobjecten en metagegevens.	Uitwisseling	M	NEN-ISO 16175-1:2020 R4.1.3
T09	Het is mogelijk dat een beschrijving van de gegevens beschikbaar wordt gesteld, waarmee een gebruiker de gegevens op een goede manier kan interpreteren en gebruiken in een toepassing.	Validatie	M	Handreiking open data 2.0 (KOOP) 4.1
T10	De oplossing kan gebruikers van hulpmiddelen voorzien voor het zoeken en opvragen van informatieobjecten en/of metagegevens.	Zoeken	M	NEN-ISO 16175-1:2020 R4.1.1
T11	De oplossing kan Persistent Identifiers aanmaken voor elke versie of manifestatie van een informatieobject.	Zoeken	M	
T12	Het is mogelijk dat er een samenvatting wordt gemaakt van een informatieobject, waarbij: a) gevoelige informatie wordt verwijderd of in de samenvatting aan het zicht wordt onttrokken, terwijl b) het oorspronkelijke informatieobject intact blijft en c) wordt bewerkstelligd dat de metagegevens die het maken van de samenvatting documenteren, worden gegenereerd en opgenomen.	Maskering	S	NEN-ISO 16175-1:2020 R4.3.2

#	Eis	Functie	MoSCoW	Bronvermelding
T13	De oplossing ondersteunt mechanismen voor het maken van publicatieversies van informatieobjecten.	Publicatie	C	NEN-ISO 16175-1:2020 R4.3.1
T14	De oplossing biedt een mogelijkheid om informatieobjecten en metagegevens beschikbaar te stellen op mobiele apparaten.	Representatie	C	NEN-ISO 16175-1:2020 R4.1.4
T15	De oplossing biedt een mogelijkheid voor gebruikers om gepersonaliseerde weergaven van zoekresultaten te configureren.	Representatie	C	NEN-ISO 16175-1:2020 R4.1.5
T16	De oplossing biedt een mogelijkheid om externe gebruikers toegang te geven tot informatieobjecten en/of metagegevens	Toegangsbeheer	C	NEN-ISO 16175-1:2020 R4.1.6
T17	De oplossing biedt een mogelijkheid om informatieobjecten en/of (meta)gegevens beschikbaar te stellen voor gebruik door externe platformen, diensten en/of applicaties.	Uitwisseling	C	NEN-ISO 16175-1:2020 R4.1.7
T18	De oplossing biedt bij het beschikbaar stellen van informatieobjecten en/of metagegevens een mogelijkheid aan waarmee gebruikers terugmeldingen kunnen doen over de weergave en de kwaliteit.	Validatie	C	Handreiking open data 2.0 (KOOP) 4.1

128